

МОЛОЧНЕ СКОТАРСТВО МОЖЕ БУТИ ПРИБУТКОВИМ

Д. О. Самсоненко¹, аспірант
dysamsonenko@gmail.com

Інститут тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова
«Асканія-Нова» - Національний науковий селекційно-генетичний
центр з вівчарства
вул. Соборна, 1, смт Асканія-Нова, Чаплинський р-н,
Херсонська обл., 75230, Україна

Доведено на прикладі конкретного господарства (ПОСП ім. Івана Франка Волинської області) можливість ефективного ведення молочного скотарства у сучасних ринкових умовах. Поліпшення продуктивних якостей великої рогатої худоби, вдосконалення кормової бази, впровадження сучасних технологій у виробництво та організація селекційно-племінної роботи є невід'ємними частинами інтенсифікації галузі. Умови господарства забезпечують надій корів вітчизняної та імпоротної селекції на рівні 10478-11746 кг. При цьому вихід телят на 100 корів становить 93 голови, що вказує на добру адаптаційну здатність голштинської худоби у даних природно-кліматичних та господарських умовах. Відносний показник економічної ефективності (рівень рентабельності) виробництва молока у 2017 році склав 25,5%.

Ключові слова: молочна худоба, годівля, технологія, селекція, молочна продуктивність, економічна ефективність

THE DAIRY CATTLE BREEDING MAY BE PROFITABLE

D. O. Samsonenko
dysamsonenko@gmail.com

---

¹ Науковий керівник: Вдовиченко Юрій Васильович, доктор с.-г. наук,

член-корреспондент НААН

Ascania Nova Institute of Animal Breeding in the Steppe Regions
Named after M. F. Ivanov – National Scientific Selection-Genetics
Center for Sheep Breeding

1, Soborna Street, Askania Nova, Chaplynka district,
Kherson region, 75230, Ukraine

It is proved, on the example of a particular farm (PLAE named after Ivan Franko in the Volyn' region), the possibility of the dairy cattle breeding efficient management under the current market conditions. The improving the productive qualities of cattle, improving the feed base, the introduction of modern technologies in the production and organization of the selection and breeding work are the integral parts of the industry's intensification. The conditions on the farm ensure the milk yield of domestic and imported cows at the level of 10478-11746 kg. In addition, it was obtained 93 calves per 100 cows, which indicates the Holstein cattle good adaptability to these natural climatic and economic conditions. The relative indicator of the dairy production economic efficiency (level of profitability) was 25.5% in 2017.

Keywords: dairy cattle, feeding, technology, selection, dairy productivity, economic efficiency.

МОЛОЧНОЕ СКОТОВОДСТВО МОЖЕТ БЫТЬ ПРИБЫЛЬНЫМ

Д. А. Самсоненко

dysamsonenko@gmail.com

Институт животноводства степных районов имени М. Ф. Иванова
«Аскания-Нова» - Национальный научный селекционно-
генетический центр по овцеводству
ул. Соборная, 1, пгт. Аскания-Нова, Чаплинский р-н,
Херсонская обл., 75230, Украина

Доказано на примере конкретного хозяйства (ЧАСП им. Ивана Франко Волынской области) возможность эффективного ведения молочного скотоводства в современных рыночных условиях. Улучшение продуктивных качеств крупного рогатого скота, совершенствование кормовой базы, внедрение современных технологий в производство и организация селекционно-племенной работы являются неотъемлемыми частями интенсификации отрасли. Условия хозяйства обеспечивают удой коров отечествен-

ной и импортной селекции на уровне 10478-11746 кг. При этом выход телят на 100 коров составляет 93 головы, что указывает на хорошую адаптационную способность голштинского скота в данных природно-климатических и хозяйственных условиях. Относительный показатель экономической эффективности (уровень рентабельности) производства молока в 2017 году составил 25,5%.

Ключевые слова: молочный скот, кормление, технология, селекция, молочная продуктивность, экономическая эффективность.

Молочна галузь займає вагомe місце в агропромисловому комплексі України визначаючи продовольчу безпеку нашої держави, адже саме молоко є однією із найважливіших складових здорового раціону людини.

Ефективність молочного скотарства може бути підвищена як за рахунок поліпшення продуктивних якостей великої рогатої худоби, так і через впровадження сучасних технологій у виробництво, тобто інтенсифікацію. При цьому передбачається зниження собівартості виробленої продукції через ефективне використання ресурсів виробничого процесу.

В умовах ринкової економіки перспективою розвитку аграрного виробництва України є трансформація сільського господарства шляхом розвитку крупнотоварного виробництва, що дає можливість у сучасних складних умовах знизити собівартість і забезпечити рентабельне виробництво молока [2].

Мета статті – показати можливість ефективного ведення молочного скотарства у сучасних умовах на прикладі конкретного господарства.

Результати досліджень. Приватно-орендне сільськогосподарське підприємство ім. Івана Франка Горохівського району Волинської області – багатогалузеве господарство, де розводять велику рогату худобу вітчизняної української чорно-рябої молочної породи, а також голштинської породи, яку завезено із Німеччини. Тут побудовано нові приміщення відкритого типу облаштованих захисними шторами та впроваджено безприв'язну технологію утримання корів на глибокій підстилці (на 256 голів), що створює комфортні умови для худоби. Приміщення також розподілено на секції, в кожній з яких може утримуватися 64 голови. Тварин годують цілий рік однотипним загальнозмішаним збалансованим раціоном з кормового столу. Більшість кормів власного виробництва, а саме: силос кукурудзяний, сінаж житній, солома пшенична, паста кукурудзяна та інше. Двічі на добу корми роздають самохідним міксер-

кормороздавачем Strautmann (17 м³). Підгортання кормів відбувається кожні дві години.

Раціони коровам складаються з урахуванням їх віку, вгодованості, рівня продуктивності та фізіологічного стану. Так, у сухостійний період корів розділено на дві групи: раннього сухостою (перші 4-6 тижнів після запуску) та пізнього сухостою (2-3 тижні до отелення). У залежності від зазначених факторів в раціонах тварин використовують наступні корми: солома пшенична – 0,3-3,5 кг на голову за добу; силос кукурудзяний – 4,5-24; сінаж житній – 1-12; паста кукурудзяна – 0,5-1 кг; комбінований корм – 1,5-11 кг; пивна дробина – 5.

Жива маса повновікових корів сягає 580-620 кг і більше.

Доїння корів відбувається тричі на добу у доїльній залі «Delaval 2x16». Вранці доїння розпочинається з 5⁰⁰, вдень – з 13⁰⁰ та ввечері – з 21⁰⁰. Добовий надій корів становить 28 кг на голову з вмістом жиру в молоці 3,6-3,7% та білку – 3,4%. Молоко, залежно від рівня бактеріального забруднення та вмісту соматичних клітин, відноситься до екстра та вищого сортів.

Слід відмітити, що надій високопродуктивних корів вітчизняної селекції становить 10536-11746 кг, а імпортованих тварин німецької селекції – 10478-11254 кг. Якщо порівнювати рівень продуктивності сучасних корів-рекордисток з високопродуктивними тваринами 2005-2007 рр., то на сьогодні надій корів-рекордисток збільшився на 40,6-50,8%, тобто у 1,7-2,0 рази.

Гній з тваринницьких приміщень видаляється за допомогою автоматичної дельта-скреперної системи. Після чого гній потрапляє в лагуну об'ємом 15 тис м³ і вже у вигляді рідкої фракції вноситься безпосередньо на поля.

Дійне стадо формується лише оціненими за власною продуктивністю первітками, які придатні до машинного доїння. Добір та оцінка корів за молочною продуктивністю проводяться на основі показників за 305 днів лактації або ж скорочену – не менше 240 днів. У подальшому оцінка проводиться за середніми показниками продуктивності корів за перші дві, три, чотири, п'ять лактацій і старше.

Вихід телят на 100 корів становить 93 голови, тривалість міжотельного періоду – 410 днів, що пояснюється тривалим сервіс-періодом – 127 днів.

Тривалість господарського використання корів становить 5-6 отелень після чого спостерігається зниження молочної продуктивності і подальше використання корів у стаді не є доцільним.

Спеціалісти господарства велику увагу приділяють оцінці корів за екстер'єрними показниками, вираженості бажаного типу, пропорційності та гармонійності будови тіла. Застосовується оцінка екстер'єрного типу корів-первісток згідно лінійної класифікації [1].

Для осіменіння тварин, у тому числі української чорно-рябої молочної породи, використовується сперма бугаїв-плідників голштинської породи, які мають високу племінну цінність про що свідчать високі показники молочної продуктивності жіночих предків та оцінка за якістю потомства.

Економічну ефективність виробництва молока ПОСП ім. Івана Франка наведено у таблиці 1.

Таблиця 1. Економічна ефективність виробництва молока ПОСП ім. Івана Франка

Показник	2017 р.
Середньорічне поголів'я корів, гол.	645
Валовий надій молока, ц	64506
Середньорічний надій на 1 корову, ц	99,6
Реалізаційна ціна 1 ц молока, грн	697
Собівартість 1 ц молока, грн	520
Рівень рентабельності, %	25,5

У 2017 році поголів'я корів становило 645 голів, від яких було отримано 64506 ц молока, тобто середньорічний надій на 1 корову був на рівні 10000,9 кг. Витрати на виробництво 1 ц молока становили 520 грн, а відносний показник економічної ефективності (рівень рентабельності) склав 25,5%.

Висновки. У нинішніх ринкових умовах необхідною передумовою розвитку вітчизняного молочного скотарства є його інтенсифікація яка насамперед передбачає додаткові вкладення у галузь, що надасть можливість для використання у виробництві ресурсозберігаючих технологій, розведення високопродуктивних порід, удосконалення технологій утримання і годівлі тварин, підвищення якості молока.

Також потрібно ефективно спланувати селекційно-племінну роботу з молочною худобою, що забезпечить підвищення рівня продуктивності худоби, її інтенсивне відтворення та ін.

Список використаної літератури

1. Лінійна класифікація корів молочних і молочно-м'ясних порід за типом (Методичні вказівки) / Л. М. Хмельничий, В. І. Ладика, Ю. П. Полупан [та ін.]. Вид. 2-е, перероблене і доповнене; Сумський національний аграрний університет. Суми, 2016. 27 с.

2. Миколенко І. Г. Розвиток виробництва молока в Полтавській області / І. Г. Миколенко // IV Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «Ринкова трансформація економіки: стан, проблеми, перспективи», 08-10.04.2013, м. Харків, ХНТУСГ.